

2009, mun. Chișinău, str. Kogălniceanu,70
tel/fax: 0 (22) 22-30-79

2009, мун. Кишинэу, ул. Когăлницеану,70
тел/факс: 0 - (22) 22-30-79

02 martie 2020

Curții Constituționale a Republicii Moldova
str. A. Lăpușneanu, 28, Chișinău, Republica Moldova,
MD-2004

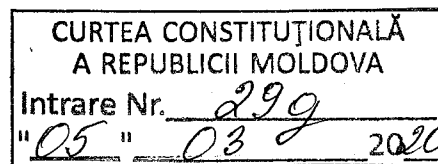
În conformitate cu prevederile art.135 alin.(1) lit. d), g) din Constituția Republicii Moldova, Hotărârii Constituționale nr.2 din 09.02.2016, Vă expediem încheierea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție nr.1cs-22/2020 din 28.02.2020 și cererea din 27.02.2020 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor „Curtea Supremă de Justiție hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite de către instanța la care s-a aflat cauza până la strămutare” din art. 49 alin. (2²) Cod de procedură penală, pentru soluționare.

Anexe:

- cererea din 27 februarie 2020, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și anexele, pe 34 file;
- copia încheierii CSJ nr. 1cs-22/2020 din 28 februarie 2020 privind examinarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate – 1 filă;
- copia încheierii CSJ nr. 1cs-22/2020 din 28 februarie 2020 privind respingerea cererii de strămutare a cauzei penale – 4 file.

Judecător

Anatolie Țurcan

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD-2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire: **FOLTEA**

2. Prenume: **Vasile**

3. Funcția: **Avocat, CA „Vasile Foltea”**

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării

II – OBIECTUL SESIZĂRII

1. Obiectul sesizării îl constituie textul „*Curtea Supremă de Justiție hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite de către instanța la care s-a aflat cauza până la strămutare*”, expus la art.49 alin.(2²) Cod de procedură penală.

2. Excepția de neconstituționalitate, vizează evaluarea eventualelor urmări prejudiciabile ale desființării soluției prin care s-a soluționat demersul procurorului referitor la măsura preventivă aplicată inculpatului Viorel Morari prin încheierea instanței de fond din 14.02.2020.

3. Din acest considerent, este necesar a fi stabilită de Curtea Constituțională corelația dintre norma legislativă a art.49 alin.(2²) Cod de procedură penală și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea dosarelor de acest gen, deoarece prevederile contestate au fost și urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze concrete și sub imperiul acestora pot să se producă efecte juridice.

4. Considerăm că în maniera în care este reglementat normativ procedeul de anulare a actelor îndeplinite de către instanța la care s-a aflat cauza până la strămutare, de către art.49 alin.(2²) Cod de procedură penală, această măsură nu oferă garanții suficiente care să excludă eventualele acțiuni arbitrare ale Curții Supreme de Justiție, fiind susceptibile a fi calificate drept subiective.

5. În concluzie, dispozițiile art.49 alin.(2²) Cod de procedură penală, contravin prevederilor articolelor 1 alin. (3), 23, 43, combinate cu art. 54 din Constituție.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

1. La 17.02.2020, procurorul VI. Căruceru a depus în adresa Curții Supreme de Justiție cererea de strămutare a cauzei penale privind învinuirea lui Viorel Morari de comiterea infracțiunilor prevăzute la art.327 alin.(2) lit. b) și b¹), art.332 alin.(2) lit. b) și art.303 alin.(3) Cod penal, de la Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), la o altă instanță egală în grad.

2. În motivarea cererii sale, procurorul a invocat pretinsa incertitudine administrativă de formare a completului de judecată, formulând critici în raport cu modul de formare a completului de judecată ce examinează cauza penală nr.1-2001780812-1-07022020 (1-386/2020), care în opinia acuzatorului de stat indică asupra unor suspiciuni serioase cu privire la imparțialitatea judecătorilor din cadrul Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), prescriindu-se strămutarea cauzei penale la o altă instanță judecătorească egală în grad.

3. Formularea cererii de strămutare de către procuror vine în contextul respingerii de către instanța de fond a demersului prin care a fost solicitată prelungirea arestului preventiv în privința inculpatului Morari Viorel la 14.02.2020 în dosarul nr.1-2001780812-1-07022020, fapt ce a nemulțumit acuzatorul de stat.

4. Astfel, acuzatorul de stat încearcă să desființeze Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 14.02.2020, prin care s-a respins demersul procurorului de prelungire a arestului preventiv în privința inculpatului Morari Viorel. Această percepție este întemeiată pe poziția Procuraturii Generale expusă deschis în comunicatul de presă plasat pe site-ul oficial la 17.02.2020, în care s-a menționat clar și fără posibilitate de interpretare, că Procuratura Generală își dorește menținerea lui Viorel Morari în detenție, însă este în imposibilitate de a contesta soluția instanței de fond din 14.02.2020 datorită caracterului definitiv al acesteia.

5. Reținând circumstanțele speței se atestă faptul că o eventuală hotărârea emisă de Curtea Supremă de Justiție pe marginea cererii Procuraturii Generale privind strămutarea cauzei penale la o altă instanță și de anulare a volumului neconcret de acte judecătorești, inter alia, a încheierii prin care s-a respins demersului procurorilor de prelungire a arestului preventiv în privința inculpatului Viorel Morari, ar excede competența legală a instanței Supreme, fiind contrară principiilor constituționale ale sistemului judiciar.

6. Din aceste considerente, reclamantul este îndreptățit de a pune sub o îndoială rezonabilă constituționalitatea prevederilor art.49 alin.(2²) Cod de procedură penală.

7. Respectiv, norma contestată are relevanță în dosarul lcs-22/2020, aflat pe rolul Curții Supreme de Justiție, deoarece poate fi aplicată, inclusiv din oficiu, corespunzător prevederilor art.49 alin.(2²) Cod de procedură penală, și contravine prevederilor articolelor 1 alin. (3), 23, 43, combinate cu art. 54 din Constituție, fiind expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

1. Din rațiunea celor expuse supra, rezultă că normele juridice a căror constituționalitate se solicită a fi verificată - **art.49 alin.(2) Cod de procedură penală:** „Curtea Supremă de Justiție hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite de către instanța la care s-a aflat cauza până la strămutare”, pot fi aplicate la soluționarea cererii de strămutare a cauzei penale privind învinuirea lui Viorel Morari de comiterea infracțiunilor prevăzute la art.327 alin.(2) lit. b) și b¹), art.332 alin.(2) lit. b) și art.303 alin.(3) Cod penal de la Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), la o altă instanță egală în grad.

2. Astfel, în materie procesual penală sunt consacrate dispoziții prin care sunt definiți anumiți termeni în art.6 Cod de procedură penală: „Termeni și expresii utilizate în prezentul cod”, tocmai pentru ca justițiabilul să cunoască care este semnificația termenilor sau expresiilor utilizate într-un proces penal.

Analizând lista acestora, nu este clar de ce legiuitorul nu a oferit criterii clare pentru definirea sintagmei „actele îndeplinite de către instanță”. Cel puțin, termenii de acest gen, sunt din același repertoriu cu sintagmele definite în art.6 Cod de procedură penală:

1) **act procedural** – document prin care se consemnează orice acțiune procesuală prevăzută de prezentul cod, și anume: ordonanță, proces-verbal, rechizitoriu, încheiere, sentință, decizie, hotărâre etc.;

1¹) **act de constatare** – document prin care organul de constatare consemnează orice acțiune premergătoare urmăririi penale în vederea stabilirii și confirmării bănuielilor rezonabile că a fost săvârșită o infracțiune;

13) **hotărâre judecătorească** – hotărâre a instanței judecătorești adoptată într-o cauză penală: sentință, decizie, încheiere și hotărâre;-
pe care deopotrivă legiuitorul le conferă o încărcătură semantică precisă în art.6 Cod de procedură penală.

3. Astfel, din logica dispoziției art.49 alin.(2²) Cod de procedură penală nu este clar dacă Curtea Supremă de Justiție poate desființa doar actul administrativ de învestire a completului de judecată cu dreptul de a judeca cauza penală și/sau poate să anuleze și actele specifice activității judecătorești ?

4. În fond, transpare întrebarea: este oare îndrituită Curtea Supremă de Justiție să anuleze încheierea de respingere la 14.02.2020 a demersului procurorului de prelungire a arestului preventiv în privința inculpatului Viorel Morari, urmare a admiterii cererii de strămutare din 17.02.2020 ?

5. În lipsa reglementărilor procesuale clare cu privire la categoriile actelor care pot fi desființate de către Curtea Supremă de Justiție cu ocazia admiterii eventuale a cererii de

strămutare, subiecții care aplică legea vor acționa discreționar, depășind câmpul juridic, ceea ce presupune că drepturile fundamentale ale acuzatului rămân doar declarative și iluzorii.

6. Considerăm că prin cererea de strămutare a judecării cauzei penale, acuzatorul de stat urmărește anume desființarea încheierii de respingere a prelungirii arestului preventiv și, astfel privite lucrurile, aceasta reprezintă un recurs voalat sau camuflat, **făcut doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare asupra prelungirii arestului preventiv.**

7. La acest capitol, menționăm că unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, *inter alia*, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție. Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești.

8. Principiul enunțat exclude posibilitatea ca părțile, având scopul de a redeschide noi proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă și de a obține o reanalizare a cauzei, respectiv o nouă hotărâre în privința sa, să transforme reexaminarea cauzei într-un control judiciar deghizat.

9. Conturat astfel, principiul securității juridice presupune ca statul să depună diligențe pentru a putea fi identificate procedurile judiciare conexe și să interzică redeschiderea unor noi proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă.

10. Astfel, în cauza *Marian Niță împotriva României*, 7 decembrie 2010, pct.30, Curtea reamintește mai întâi că respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice presupune ca **nicio parte să nu fie autorizată să solicite supervizarea unei hotărâri definitive și executorii numai în scopul obținerii unei reexaminări a cauzei și a unei noi decizii în această privință.**

11. În special, supervizarea nu trebuie să devină un apel mascat și simplul fapt că pot exista două puncte de vedere cu privire la acest subiect nu este un motiv suficient pentru rejudecarea unei cauze. Nu se pot face derogări de la acest principiu decât atunci când motive substanțiale și imperative impun acest lucru (*Riabykh împotriva Rusiei*, nr. 52854/99, pct. 52, CEDO 2003-IX).

12. În același timp, în cauza *Savinski împotriva Ucrainei*, nr. 6965/02, pct. 24, Curtea reiterează că afectarea esenței în sine a procesului echitabil prin redeschiderea cauzei depinde în special de existența în legislația internă a unor mecanisme de protecție pentru a evita ca autoritățile naționale să abuzeze de această procedură și de utilizarea care i-a fost conferită.

13. Întrucât în legislația internă, legiuitorul nu a fost suficient de explicit în această materie, există riscul iminent ca odată cu admiterea cererii de strămutare, Curtea Supremă de Justiție să desființeze din oficiu încheierea de respingere a demersului procurorului privind prelungirea arestului preventiv, prin aceasta transformând cererea de strămutare într-un control judiciar deghizat, incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice.

Acest mecanism, eventual poate fi utilizat ulterior de către procurori pentru declanșarea persecuției penale a membrilor completului de judecată, invocându-se un pretins caracter ilegal așa cum reiese din conținutul comunicatului de presă plasat de site-ul Procuraturii Generale la 17.02.2020, odată cu depunerea cererii de strămutare a cauzei penale la Curtea Supremă de Justiție.

14. În ipoteza anulării încheierii de respingere a demersului procurorului privind prelungirea arestului preventiv din 14.02.2020, este evident că nu se păstrează un echilibru just între interesele acuzatului, dreptul la apărare al acestuia și necesitatea de a garanta eficacitatea justiției penale, iar argumentele procurorului privind preținsele suspiciuni de neimparțialitate nu sunt suficiente pentru a justifica anularea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani de respingere a demersului procurorului privind prelungirea arestului preventiv.

15. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, **ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului** (*Sissanis împotriva României*, 25 ianuarie 2007, § 66; *Seychell împotriva Maltei*, 28 august 2018, § 50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

16. Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (*Busuioc împotriva Moldovei*, *Guțu împotriva Moldovei*). Astfel, în cauza *Guțu împotriva Moldova*, §66 (*Guțu împotriva Moldovei*, nr.20289/02, 7 iunie 2007): „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea *Half ord v. the United Kingdom*, Reports 1997-III, p.1017, §49). ... Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea *Domenichini v. Italy*, Reports 1996-V, p.1800, §33)”.

17. Astfel, reieșind din ambiguitatea textului de lege de la art.49 alin.(2²) Cod de procedură penală, care în sine presupune un drept discreționar al instanței, în măsură în care se poate obține o reexaminare și o nouă determinare asupra prelungirii arestului preventiv, este incompatibil cu art.6 § 1 din Convenția Europeană și, urmare a acesteia, dispoziția art.49 alin.(2²) Cod de procedură penală „*Curtea Supremă de Justiție hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite de către instanța la care s-a aflat cauza până la strămutare*”-trebuie declarată neconstituțională.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Reieșind din competența jurisdicțională a Curții Constituționale, prevăzută de articolele 135 din Constituție, art.4 din Codul Jurisdicției Constituționale și art.4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, solicit exercitarea controlului constituționalității dispozițiilor art.49 alin.(2²) Cod de procedură penală, care contravin prevederilor articolelor 1 alin. (3), 23, combinate cu art. 54 din Constituție.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia”.

Articolul 15

Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea”.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...] (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 134

Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat”.

Articolul 135

Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte; (...).”

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

„(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sînt definitive și nu pot fi atacate”.

2. Prevederi relevante din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2013, nr.248-251, art. 669) sunt următoarele:

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

„(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională”.

Articolul 46. Strămutarea judecării cauzei penale de la instanța competentă la o altă instanță egală în grad

„(1) Curtea Supremă de Justiție strămută judecarea unei cauze penale de la instanța competentă la o altă instanță egală în grad în cazul în care prin aceasta se poate obține soluționarea ei obiectivă, rapidă, completă și se asigură desfășurarea normală a procesului.

(2) Strămutarea cauzei poate fi cerută de președintele instanței de judecată sau de una dintre părți”.

Articolul 47. Cererea de strămutare și efectele ei

„(1) Cererea de strămutare, care trebuie să fie motivată, se adresează Curții Supreme de Justiție cu cel puțin 5 zile înainte de începerea cercetării judecătorești. Documentele pe care se bazează cererea se anexează la aceasta dacă sunt deținute de partea care cere strămutarea.

(2) În cerere se face mențiune dacă în cauză sunt persoane arestate.

(3) Suspendarea judecării cauzei poate fi dispusă de Curtea Supremă de Justiție după ce aceasta a fost sesizată”.

Articolul 49. Soluționarea cererii de strămutare

„(1) Curtea Supremă de Justiție dispune, cu indicarea motivelor, admiterea sau respingerea cererii de strămutare.

(2) În cazul în care consideră că cererea este întemeiată, Curtea Supremă de Justiție dispune strămutarea judecării cauzei cu indicarea instanței concrete. Această instanță va fi imediat înștiințată despre admiterea cererii de strămutare.

(2¹) Instanța de judecată la care se află cauza a cărei strămutare se cere este obligată să remită dosarul, în termen de 5 zile, instanței competente.

(2²) **Curtea Supremă de Justiție hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite de către instanța la care s-a aflat cauza pînă la strămutare.**

(3) Dacă instanța la care se află cauza a cărei strămutare se cere a procedat între timp la judecarea cauzei, hotărîrea pronunțată de această instanță este anulată prin efectul admiterii cererii de strămutare.

(4) După strămutarea cauzei, căile de atac se judecă de instanța ierarhic superioară instanței la care s-a strămutat cauza.

(5) Hotărîrea Curții Supreme de Justiție este irevocabilă”.

3. Prevederi relevante ale Legii cu privire la Curtea Constituțională, nr.317 din 13 decembrie 1994, sunt următoarele:

Articolul 4. Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(...)

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică”.

4. Prevederi relevante ale Codului jurisdicției constituționale, nr.502 din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr.53-54) sunt următoarele:

Articolul 2. Autoritatea de jurisdicție constituțională

„(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

(2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat”.

Articolul 4. Competența în materie a Curții Constituționale

„(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:

a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(...)

(2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova - 27 august 1994.

(3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept”.

5. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 01.02.1998

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. (...)”.

Articolul 17. Interzicerea abuzului de drept

„Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție”.

6. Prevederile relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului (adoptată la 10 decembrie 1948, la New York, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28 iulie 1990) sunt următoarele:

Articolul 11

„Orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul să fie presupusă nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale.”

7. Prevederi relevante ale Hotărîrii Curții Constituționale, nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova

””””

53. Pornind de la natura subsidiară a mecanismelor CEDO, statele membre au obligația de a extinde mecanismele de protecție a drepturilor omului la nivel național, în conformitate cu angajamentele ce derivă din procesul de eficientizare a CtEDO, asumate în cadrul Conferințelor de la Interlaken (18-19 februarie 2010), Izmir (26-27 aprilie 2011) și Brighton (19-20 aprilie 2012).

...

60. Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Fără un acces efectiv la o instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

61. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.

62. Curtea reține că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace.

63. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională.

64. În acest context, Curtea reține că soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale.

...

76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.

...

79. Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

...

82. Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decît doar în condițiile menționate la paragraful 82.

...

86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobîndi prerogative improprii instanței judecătorești.

87. Avînd în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atît puterea, cît și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

...

103. Astfel, Curtea menționează că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești de toate nivelele, precum și avînd în vedere caracterul formal al rolului Curții Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrîngerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională.

...

107. În același timp, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale”.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

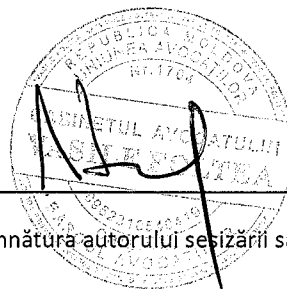
- a) copia autenticată a mandatului avocatului seria MA nr.1267365 din 10.01.2020, pe 1 filă;
- b) copia autenticată a cererii nr.11-40/20-1171 din 17.02.2020 a acuzatorului de stat Vl.Căruțeru privind strămutarea cauzei penale, pe 3 file;
- c) copia referinței apărării din 26.02.2020, pe 3 file;
- d) copia comunicatului de presă al Procuraturii Generale din 17.02.2020, pe 1 filă.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: mun.Chîșinău

Data: 27 februarie 2020

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
ÎNCHEIERE

28 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Vladimir Timofti,
judecători – Anatolie Țurcan și Elena Cobzac,

examinând cererea din 27 februarie 2020 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor „*Curtea Supremă de Justiție hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite de către instanța la care s-a aflat cauza pînă la strămutare*” din art. 49 alin. (2²) Cod de procedură penală,

CONSTATĂ :

La 17 februarie 2020, procurorul în Secția unificare a practicii în domeniul urmăririi penale a Procuraturii Generale, Vladislav Căruceru, a adresat Curții Supreme de Justiție cerere în care solicită strămutarea judecării cauzei penale în privința inculpatului Morari Viorel Gheorghe învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.327 alin.(2) lit. b) și b1), 332 alin.(2) lit. b), 303 alin.(3) Cod penal, la o altă instanță de judecată egală în grad.

La 27 februarie 2020, inculpatul Morari Viorel și avocatul acestuia, Vasile Foltea, au depus la Curtea Supremă de Justiție cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor „*Curtea Supremă de Justiție hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite de către instanța la care s-a aflat cauza pînă la strămutare*” din art. 49 alin. (2²) Cod de procedură penală.

Conform art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, art. 24, 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 30 lit. d), 39 din Codul jurisdicției constituționale, Hotărârii Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Colegiul penal,

DISPUNE :

A sesiza Curtea Constituțională pentru a efectua controlul constituționalității prevederilor „*Curtea Supremă de Justiție hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite de către instanța la care s-a aflat cauza pînă la strămutare*” din art. 49 alin. (2²) Cod de procedură penală.

A prezenta direct Curții Constituționale cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate din 27 februarie 2020, pentru soluționare.

Președinte

/semnătura/

Vladimir Timofti

Judecători

/semnătura/

Anatolie Țurcan

/semnătura/

Elena Cobzac

Copia corespunde originalului

Judecător

Anatolie Țurcan